

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Adalet Bakanı Sayın Akın Gürlek tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Rahmi Aşkın TÜRELİ
İzmir Milletvekili

7/44175 sayılı yazılı soru önergeme süresi içinde cevap verilmediği için önergemi yeniliyorum.

Türkiye’de suç örgütlerinin ve çeteleşmenin ulaştığı boyut, “Hukuk Devleti” ilkesini doğrudan tehdit eden, ekonomik ve sosyal düzeni ve toplumsal adaleti zedeleyen kritik bir aşamaya ulaşmıştır. Adalet Bakanlığı’nın resmi verileri bu vahamete ayna tutmaktadır. Nitekim Türk Ceza Kanunu’nun 220 nci maddesinde tanımlanan “Suç işlemek amacıyla örgüt kurma, yönetme ve örgüte üye olma” suçu kapsamında kovuşturma evresine geçen dosya sayısı 2025 yılı sonu itibarıyla 7 bin 665’e, sanık sayısı 61 bin 157’ye, bu sanıkların işlediği belirtilen suç sayısı ise 77 bin 144’e ulaşmıştır. 2025 sonu itibarıyla Adalet Bakanlığı verilerine göre suça sürüklenen çocuk kapsamındaki dosya sayısı ise 330 bin 496 olarak kayıtlara geçmiştir.

Sorunun kaynağına inildiğinde, eğitimden uzaklaştırılmış, işsiz veya günde 10 saat merdiven altı atölyelerde asgari ücretin bile altında çalıştırılan, sosyal yaşamdan ve nitelikli kentsel hizmetlerden izole edilen gençlerin, yaşadıkları "adaletsizliğin" ve dışlanmışlığın öfkesini şiddete yönelerek ifade ettikleri görülmektedir. Sahadan yansıyan araştırmalar ve medyaya konu olan raporlar, özellikle metropollerin kenar mahallelerinde gençlerin hayatının sistemin zorlayıcı çarkları ile suç örgütlerinin sahte cazibesi arasında sıkıştığını göstermektedir.

Kamuoyunda da suç örgütlerinin binlerce gençle etkileşim halinde olmasının temelinde derin yoksulluk, güvencesizlik ve adalet sistemine olan inançsızlığın olduğu eleştirileri yapılmaktadır. Organize suç ile ilgili düzenlenen iddianamelerde 2000-2008’li yıllarda doğan çocukların ve gençlerin ağırlıkta olması, kamuoyundaki kaygıyı teyit etmektedir.

Bu vahim tabloyu sadece adli veya polisiye bir sorun olarak görmek sorunun kaynağını göz ardı etmek anlamına gelmektedir. Organize suçlarla mücadelenin yalnızca gözaltı ve tutuklama kıskacına hapsedilemeyeceği, gençleri ve çocukları suça iten eğitimsizlik, yoksulluk, kentsel adaletsizlik, sömürü gibi kök nedenleri ortadan kaldıracak çok boyutlu sosyal politikalara ihtiyaç duyulmaktadır.

Bu kapsamda, TBMM’nin yanı sıra meslek kuruluşlarının, sivil toplum örgütlerinin, bu alanda çalışma yürüten akademisyenlerin dahil olduğu çalışmaların yapılmasına ve bu konuda acil eylem planlarının hazırlanmasına gerek duyulmaktadır.

Bu bilgiler ışığında;

- 1- UYAP ve Adli Sicil verilerine göre; 2025 yılı itibarıyla TCK 220 kapsamında yargılanan 61 bin 157 sanığın yaş gruplarına (özellikle 18 yaş altı ile 18-25 yaş aralığı) göre dağılımı nedir?
- 2- Yargıtay ve istinaftan bozularak dönen 2 bin 850 dosya göz önüne alındığında; organize suç dosyalarındaki yargılama süreçlerinin yıllarca uzaması nedeniyle çete üyelerinin ellerini kollarını sallayarak sokağa dönmesini ve gençler üzerinde yeniden baskı kurmasını engelleyecek yasal veya idari bir düzenleme hazırlığınız var mıdır?
- 3- Çocukların çeteler tarafından "az ceza alacakları" telkiniyle tetikçi olarak kullanılması gerçeği karşısında, Çocuk Ceza Adalet Sisteminde çocukları koruyucu ancak suça azmettiren yetişkinlere verilen cezaları katlayarak artırıcı bir kanun değişikliği planlanmakta mıdır?
- 4- Bu kapsamda, söz konusu suçlar konusunda uzmanlaşmış özel ihtisas mahkemelerinin kurulması konusunda bir çalışmanız var mıdır?
- 5- Hakkında TCK 220 kapsamında mahkûmiyet kararı verilen ancak "Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması" (HAGB) uygulanarak cezası ertelenen sanıkların Denetimli Serbestlik Müdürlükleri tarafından takibi ne şekilde yapılmaktadır?
- 6- Bu kişilerin tahliye aşamasında, Denetimli Serbestlik uzmanları aracılığıyla yeniden eski çetelerine dönmelerini engellemek için izlenen hukuki gözetim prosedürleri nelerdir?